

Hjælp galmyggen på vej

Det er muligt at udsætte bladlusgalmyg i æbleplantager og ad den vej hjælpe bekæmpelsen af rød æblebladlus tidligere i gang, end hvis en naturlig population skulle klare det. Det viser erfaringer fra et demonstrationsprojekt.

Noteringen

► Svin

Basisnotering (70,0-86,9) uge 40: 9,20 kr.

Friland A/S, Skive giver i uge 41 følgende tillæg til konventionel notering: Øko-tillæg (alle grise): 4,00 kr./kg. Kvalitetstillæg (godkendte grise): 3,00 kr./kg. Ud over å conto udbetalingen ydes økologisk markedstillæg afhængigt af afsætningsituationen - for uge 41: 4,00 kr./kg for alle grise. Der udbetales også konventionel efterbetaling fra Danish Crown.

► Smågrise

Vejledende notering fra Dansk Svineproduktion og Landsforeningen af Økologiske Kødproducenter for økologiske smågrise for uge 40: Beregnet smågrisenotering: 30 kg: 649,09 kr. (+30,36). Kg-regulering: 12-25 kg: 13,73 kr. 25-30 kg: 11,77 kr. 30-40 kg: 10,90 kr. Noteringen tager udgangspunkt i basisnoteringen fra Friland A/S og er inklusive efterbetaling.

► Kvæg

Friland A/S giver følgende merpriser for økologisk kvæg leveret i uge 41: Ungtyre u/12 mdr.: 3,10 kr./kg. Stude og kvier: Variabelt tillæg:

Karl tester efterafgrøder

FORSØG: Fodermarvkål og olierræddike imponerer i projekt om effektive efterafgrøder til svinefolden

Tekst og foto:
Karen Munk Nielsen

Hvid stenklover, blåblomstrende honningurt og meterhøje olierræddiker og fodermarvkål vidner om, at der er krudt i sandjorden her hos Karl Schmidt. De imponerende gevækster har tydeligvis haft noget at leve af, og forklaringen skal man blot dreje sig 180 grader for at se. Modsat parcellerne med efterafgrøder går flokke af halvstore fedegrise og undergraver alt, hvad

der ligner græstørv. Enkelte har travlt ved foderautomaterne. Nok æder de foder, men de spilder også en hel del, kan man se. De har det godt, men når Karl om få dage tager dem på stald, efterlader de en ujævn mark med masser af gødning og frit slag for kvikrødder og andet ukrudt.

Selv om Karl Schmidt bestræber sig på at få søerne med rundt i sædskiftet og på den måde fordele gødningen over et større areal, vil han gerne være med til at gøre systemet endnu bedre. Derfor har han sagt ja til at teste forskellige efterafgrøders evne til at samle op efter grisene.

Afgrøder i projektet

Der indgår seks efterafgrøder, en ubehandlet og en harvet parcel i projektet. Efterafgrøderne udlægges på fire forskellige tidspunkter, første gang i juni og sidste gang i slutningen af september.

- Fodermarvkål
- Olierræddike
- Stenklover
- Honningurt
- Rug/vinterrvikke
- Vinterraps
- Sort jord
- Ubehandlet/eksisterende plantedække

- Jeg synes, det er spændende, og det er et spørgsmål, jeg selv er meget interesseret i. Det er et problem, at vi efterlader så meget kvælstof i jorden efter grisene, siger han.

Svaret kommer til sommer

Normalt lader han græsset i de brugte folde gro videre vinteren over, med mindre der er kvikpletter, der skal harves igennem. I projektet her harver han, så snart grisene er taget af arealet, og etablerer seks forskellige efterafgrøder. Desuden bliver en parcel holdt sort, og yderligere en parcel ligger urørt. Målet er at se, om efterafgrødernes virkning kan aflæses i næste års kornudbytte.

Efterafgrøderne bliver sået løbende i takt med, at foldene bliver tømt. Det er sket tre gange hen over sommeren, og fjerde runde venter lige om hjørnet. Til foråret pløjes det hele ned, og følges formentlig af havre.

Stærk kur mod kvik

Men det er ikke kun det miljømæssige aspekt, der interesserer Karl Schmidt. Sommeren igennem har han fulgt efterafgrødernes udvikling, og nogle af dem er særligt interessante.

- Hvis man ser på det med ukrudtsøjne, er der

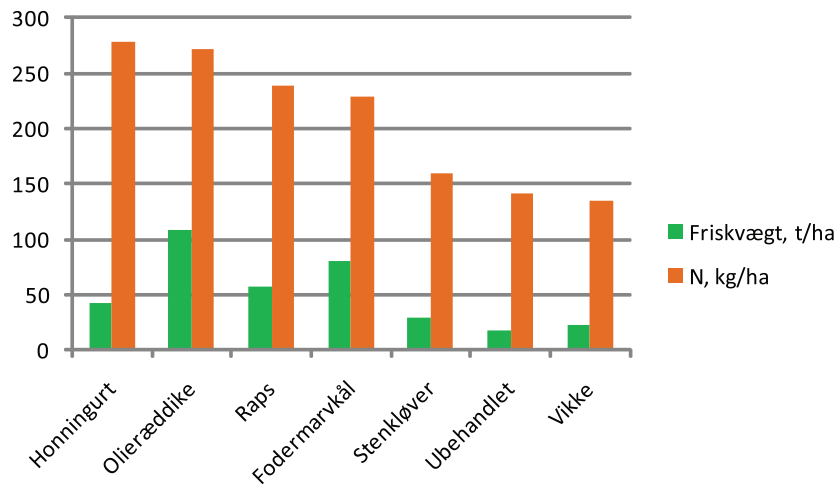
Olierræddike sået 16. juni. Den har chance for vækst.

nogle spændende muligheder, siger han og fejrer med armen en åbning i muren af blå-grønne fodermarvkål.

- Se, der er stort set ikke ukrudt tilbage. I stedet for at harve, er der noget her, der kan konkurrere, siger han.

- Jeg har hele tiden syntes, at olierræddiken var bedst, men på det seneste er fodermarvkålen kom-

Kvælstof i efterafgrøde

Efterafgrødernes biomasse og N-indhold er bestemt på basis af afklip fra en kvadratmeter. Efterafgrøderne er sået 18. juni og klippet 16. september.

hidtil været den kraftigste af efterafgrøderne, men nu begynder den at gå i leje og spørgsmålet er, om ukrudtet får lys og en ny

Projekt tænker nyt om søer på friland

Når søer og smågrise bliver flyttet fra farefoldene, efterlader de en masse næringsstoffer og som regel et plantedække af svingende kvalitet. Er man heldig, er der stadig græs på arealet, men ofte er foldene slidte, og der kan være store bare pletter, hvor søerne har rodet græstørven igennem.

Det økologiske sohold, som det praktiseres i dag, er på nogle områder godt for grisene, men set i en helhed er der brug for forbedringer på miljøområdet. Grønne regnskaber viser, at overskuddet af næringsstoffer er meget stort på bedrifter med svin. Flerårige energiaf-

grøder kan mindske udvaskningen af N med 70 procent.

Det er baggrunden for et projekt, der over de kommende år skal sammen-tænke velfærd, miljø og arbejdsforhold i det økologiske sohold og komme med bud på bedre styring både på sand- og lerjorder.

Nogleordene i projektet er et bedre sædskifte, brug af efterafgrøder, plantning af pil eller andre energiafgrøder og nytænkning af foldsystemer på lerjord, hvor færdslen især om vinteren er svær at få til at fungere.

kmn@okologi.dk

Miljø og velfærd i farefoldsprojekt

Formål:

- ▶ Nedsætte miljøbelastningen fra farefolde og udnytte næringsstofferne til produktion
- ▶ Etablere samproduktion mellem svin og bioenergi
- ▶ Øge dyrevelfærden

Temaer:

- ▶ Finde energiafgrøder, der egner sig til farefolde
- ▶ Forbedre sædskiftet og udnyttelsen af næringsstoffer på svinebrug
- ▶ Sammenligne forskellige græsblandinger til farefolde
- ▶ Udvikle et foldkoncept med beplantning og bedre køreveje

Deltagere: Fem svineproducenter, forskere fra DJF samt konsulenter fra Økologisk Landsforening og Landscentret Økologi

met godt med. Olieræddiken er begyndt at gå i leje nu, og spørgsmålet er, om det giver lys til nyt ukrudt, tilføjer han.

En blanding af vinterrug og vikke er ikke lykkedes. Rugen spirede aldrig, og det skyldes formentligt, at udsæden er fra sidste år. I de senest etablerede parceller, der er sået 1. september, har Karl Schmidt da også skiftet den ud med

nyhøstet vinterbyg, der er spiret fint frem.

Bælgplanter skal udligne

At der indgår bælgplanter som efterafgrøder, har projektleder Claus Østergaard en forklaring på.

- Bælgplanter kan i teorien optage lige så meget N fra jorden som ikke-bælgplanter. Ved at blande dem prøver vi at undgå 'elevatoreffekten', hvor

afgrøden står stærkt og svagt i pletter, efter hvor grisene har gødet. Men det ser ikke ud til, at vi får den ensartethed, vi er gået efter. De mest ensartede efterafgrøder er faktisk olie-ræddike og fodermarvkål, siger Claus Østergaard.

Foruden disse to har han ros til stenkloveren.

- Den er kommet fantastisk her til sidst, men det er sent, og melderne har

den i hvert fald ikke kunnet klare, fastslår han.

Som led i projektet bliver efterafgrøderne klippet, vejjet og analyseret for næringsstoffer. Desuden bliver parcellerne fulgt med N-min-prøver i efteråret.

Pil har potentiale

BÆREDYGTIG: Svineproducenter planter pil i farefolden for at holde på næringsstofferne

Tekst og foto:
Karen Munk Nielsen

Kombinationen af kød og energipil kan blive fremtidens svar på en bæredygtig økologisk svineproduktion. Pil er blandt de flerårige afgrøder, der kan optage store mængder næringsstoffer, og samtidig viser nye forsøg i Foulum, at svin stortrives blandt pil.

Men ét er, at pil på papiret har en række fordele for både miljø og velfærd, noget andet er, hvordan et pile-svine-system skal skrues sammen, så landmændene i praksis kan håndtere marker gennemskåret af pilehegn – ikke mindst de år, hvor der ikke er svin på arealet.

Det og mange andre spørgsmål vil et nyt projekt kaste lys over. Et par økologiske svineproducenter har i år forsøgsvis plantet pil i en mindre del af deres farefolde. Blandt dem er Jan Thybo, Skanderborg, som allerede har gjort de første erfaringer

Svin på Johannesminde

Jan og Tine Thybo driver et landbrug med 90 ha, svin og limousinekvæg.

- ▶ 100 søer
- ▶ Tre ugers holddrift
- ▶ Producerer slagtesvin
- ▶ Fravæner på friland
- ▶ Planer om fravæningsstald er midlertidigt lagt på hylden

med at zig-zagge mellem pilerækkerne med traktor og maskiner.

- Der er fire meter mellem rækkerne. Det passer med min såmaskine, men det er ikke nemt at komme til med maskiner til høst. Måske bliver det også lige snævert nok til såmaskinen, når de begynder at buske sig, siger Jan Thybo.

Pil osm afgrøde

Han funderer derfor over, om man nødvendigvis skal dyrke andre afgrøder mellem pilerækkerne de år, søerne ikke er på arealet.

- Det kan være, vi skal tænke helt anderledes om arealet. Måske skal pilerækkerne være afgrøden. Vi fyrrer for eksempel selv med flis, og det bliver spændende at se hvor stort udbytte, de kan give i dette system i forhold til egentlig energipil. De står jo ikke så tæt her, men til gen-

gæld bliver de gødet, siger Jan Thybo.

Måske plantet for sent

Efter planen skal der til foråret sættes en farehytte op for hver fire rækker pil. Søerne kommer altså til nærmest at gå direkte fra hytten ud i pilehegnet. Om tidsplanen rent faktisk holder, er Jan lige nu lidt usikker på. Planterne blev desværre sat lidt sent i foråret og står i dag noget uens. Spørgsmålet er, om de når at blive store og robuste nok til at møde søer og smågrise allerede til foråret.

Tiltalende miljø

Jan Thybo ser flere fordele ved beplantningen end den miljømæssige.

- En sidegevinst er, at pilerækkerne kan give skygge om sommeren. Jeg vil ikke sige, vi decideret har problemer med sommersøer, men de har det ikke

Jan Thybo har plantet rødell og syv slags pil i farefolden.

ret godt, når temperaturen kommer over 25 grader, siger han.

Et andet aspekt, er forholdet til omverdenen.

- Her kommer mange besøgende, og det vil selvfølgelig se mere tiltalende ud, at grisene går i en beplantning.